

Агітбрыгада

Гэтую машыну ведаюць усе ў раёне. Яна прыбыла да сабе калгаснікаў сваім прыгожым аб'ектам. Здалёк бачны палітэміяны залкі, напісаныя на чырвоных палітнішчах: «Дастойна сустрэнем саркаваму галаву Валіка Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі», «Збірэм ураджай у тэрмін і без страт!»

Але не толькі сваім знешнім выглядам вядома гэтая аўтамашына, якую так часта бачыць калгаснікі на палях дарогах свайго раёна. Яны ведаюць, што калі прыехала да іх у гасці агітбрыгада Васілевічскага раёнага Дома культуры, значыць пачуць невялікую, але змястоўную лекцыю і цікавы канцэрт. Выступленні агітбрыгады часцей за ўсё наладжваюцца непасрэдна ў полі.

Лектар агітбрыгады — старшы дасягчы леспрагмага тав. Пяхота выступае перад хлебаробамі на розных тэмах. Але часцей за ўсё ён чытае лекцыі аб рашэннях партыі і ўрада па пытаннях сельскай гаспадаркі або на тэму «Су-светная сістэма сацыялізма — важны фактар міру і прагрэсу». А пасля пачынаецца канцэрт. Па-майстэрскаму выступаюць тры баяністаў і тры на струнных інструментах, салісты — спевакі, чыталынікі і танцоры. Самадзейныя артысты добра выконваюць песні і чытаюць вершы аб партыі, Радзіме і міру, спяваюць жартуючыя частушкі. Праграма рознастайная, і папулярная яна старанна.

19 вядзеных канцэртаў паставілі сёлета члены агітбрыгады. Выступала яна і ў суседнім Парыжскім раёне. І заўсёды ё ё выступленні сустракаюцца гарачымі апладзісмантамі, сардэчным запрашэннем калгаснікаў: «Часцей завітайце да нас у гасці». А гэта — самая высокая ацэнка самадзейнай і карыснай дзейнасці рабочых і служачых — членаў агітбрыгады.

У Гомельскай вобласці пры клубных установах працуюць 300 агітбрыгад. Няхай не ўсе з іх вызначаюцца актыўнай дзейнасцю, але і тое, што ім зорэна, прыносіць вялікую карысць. Сёлета яны правялі звыш сямі папярэдняў тысяч канцэртаў непасрэдна ў полі, на жывяцкіх пляцоўках. Звыш 60 тысяч чалавек слухалі іх лекцыі.

Выступленні агітбрыгады — карысная, патрэбная справа, яе трэба ўскляя па-шырэй і захавваць. У кожнай вобласці, у кожным раёне нашай рэспублікі створана і працуе янамаля такіх калектываў. У Лепельскім раёне, напрыклад, працуюць 12 агітбрыгад. Вялікай папулярнасцю ў насельніцтва карыстаюцца агітбрыгады механізатараў Высоцкай МТС Аршанскага раёна, якая за шэсць месяцаў гэтага года наладзіла 11 выездаў у суседнія калгасы. Члены гэтага калектыву з'яўляюцца арганізаванымі спецыялістамі ў галіне арганізацыі працы, што набылі ўласныя нацыянальныя касцюмы для танцоўраў.

Многа добрых слоў было сказана ў адрас агітбрыгады Уздзенскага раёнага Дома культуры. Але поспех, плыць, ускружыў галаву яе ўдзельнікам. Зусім нядаўна дырэктар Уздзенскага РДК тав. Гінаіскі абавінуў нешта чатыры ці пяць калгасаў, аб'явіў ім, што, маў-

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ СІОУЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

№ 68 (1187)

Субота, 24 жніўня 1957 года

Цана 40 кап.

прыехала ў калгас

ляў, заўтра прыязджае з канцэртамі агітбрыгада. Работнікі сельскіх устаноў культуры і калгасныя брыгады рыхтаваліся як след сустраць дарогіх гасцей. І вось калгаснікі чакаюць адну, другую і трэцюю гадзіну, але ніхто з раёна да іх не прыехаў. Нават не пачылі патрэбных папярэдняў хлебаробаў, што выступленне не абудзецца. А дырэктар РДК Б. Гінаіскі ў гэты час спакойна вудзіў на рэчцы рыбу... Тое ж самае можна сказаць і пра агітбрыгаду Пружанскага раёнага Дома культуры, якая ў летні час амаль не выязджае ў калгасы раёна. Вядома, што такое знаважлівае стаўленне да калгаснікаў нецярпіма.

Есць факты, калі агітбрыгады працуюць без пэўнай дапамогі і падтрымкі з боку мясцовых партыйных і камсамольскіх арганізацый. У гэтага таксама ў нас не павіна быць. Уздзельнікі агітбрыгады, якія спалучаюць асноўную вытворчую работу з частымі выездамі ў калгасы, трэба ўскляя падтрымліваць, ствараць ім усе ўмовы для працы і творчага росту. А між тым як часта ў нас бываюць выпадкі, калі кіраўнікі устаноў або прадрывства адмаўляюцца адпусціць выехаць у калгас тав. ці іншага члена агітбрыгады.

Больш уважліва і шчыра клапаціцца аб рабоце агітбрыгады абавязаны аддзелы культуры і дамы народнай творчасці. На справе-ж часта бывае так, што аддзелы культуры займаюцца пераважна збораннем сухіх лістаў аб тым ці іншым мерапрыемстве. Правільна зрабіла Гомельская абласная ўпраўленне культуры, якое правяло агляды агітбрыгад. Гэта быў спецыяльны конкурс на лепшы калектыв. Агляды даў станоўчыя вынікі: нават самыя горшыя, адстаючыя ўстановы культуры падняліся і даступілі пэўных вынікаў у сваёй рабоце.

Канцэрт членаў агітбрыгады павінен карынным чынам адрывацца ад выступленняў самадзейных калектываў у клубы і дамы культуры. Трэба ўлічваць першыя ўсе абставіны, у якіх даводзіцца выступаць. Канцэрт агітбрыгады павінен быць перш за ўсё кароткім, але і павінен змястоўным і яркім.

На палях ідзе зборка ўраджая. Работнікі культуры абавязаны дапамагчы калгаснікам пасяхова спрыяць з гэтай работай. Многае тут могуць і павінны зрабіць нашы шматлікія агітбрыгады!

У чым пуп загваздка?

А. МАХНАЧ

Пісьменнік — чалавек дапытлівы. Бываючы ў творчых камандзіроўках, ён часта заглядае і ў нашы сельскія, раённыя і гарадскія бібліятэкі. А там так і кідаецца яму ў вочы: з мастацкай літаратуры абмярковаюцца толькі раманы і апавесці.

У чым тут загваздка, думаче ён, чаму на гэты прысад чытача ніколі не выносіць творы паэта або, скажам, крытыка. Вядома, кожнаму аўтару хочацца пачуць, што скажучы аб яго кнізе яе героі: Каці, Пеці, дзед Рыгор або дэтка Мальвіна. Хто, як не яны, часам могуць сказаць аўтару тое, што не заўсёды заўважыць яго блізкі сабрата па перу.

Ды не толькі гэта. Хочацца, урашце, каб і творы паэта, драматурга і крытыка мелі такое-ж права на сваю прапаганду, як і проза. Гэта значыць, каб добрая кніжка, незалежна ад жанра, ніколі не вярталася нанач у бібліятэку, а хадзіла па руках чытачоў.

Трэба адзначыць, што многія нашы бібліятэкі яшчэ не аднолькава ставяцца і да кожнага добрага твора прозы. Бывае, іншы раманы, як кажуць, з палёна атрымлівае шырокае прызнанне, і яму не трэба дапамогі бібліятэчнага работніка. Такая кніжка, толькі як будзе зачытана, запатрабуе ад бібліятэкара зрабіць новы перападзёт. Такі твор мае ўласныя ногі і сам перападзёт і ўсюды знойдзе свайго чытача. Аднак у бібліятэках часта гэтага не ўлічваюць і з усяіх іх стараюцца прапагандаваць такі твор. На яго затрачваюцца шмат часу, таму як дзесяткі новых, не горшых кніг застаюцца ляжаць зусім забытымі, чакаючы сваіх літаратурных вечараў і выставак, канферэнцый чытачоў, калектывных чытак і іншых форм і метадаў прапаганды мастацкай літаратуры.

Шкава, а якую-ж падтрымку ад бібліятэкі сустракае беларуская паэзія на сваім шляху да чытача? Давайце зойдем у якую-небудзь раённую бібліятэку, ну хопіць, напрыклад, у Радашковіцкую. Можна тут мы і высветлім прычыны нараканняў многіх бібліятэкараў і кіраўніцтваў на тое, што нібыта паэзія не карыстаецца попытам і павагай у масавага чытача і пакупніка.

Заходзім. Бібліятэка тав. Альпіровіч якая падбірае матэрыялы да кнігі Л. Леонава «Рускі лес» — па раманы дзімі павіна адрывацца канферэнцыя.

— Нужо, сапраўды, чытаць цікавіцца толькі творами прозы і то буйных памераў? — звярнуліся мы да бібліятэкара.

— Ды што вы, — запярэчыла яна, — бяруць у нас і вершы. Праўда, не ўсе, але чытаюць. Некаторыя нават і крытычнымі працамі захапляюцца.

У сваёй гутарцы з тав. Альпіровіч мы падкрэслілі, што канферэнцыя чытачоў можна праводзіць не толькі па прозе.

— У нас яшчэ не прынята... Нават і не чуваць, каб такія мерапрыемствы праводзіліся на іншых жанрах мастацкай літаратуры, — сталася апраўдацца бібліятэкара.

— Гэта пытанне і на абласных семінарах абмярковуюць моўчкі... Можна самі пацікавіцца. Вось метадычныя пісьмы з Маладзечанскай абласной бібліятэкі. Іны таксама аб гэтым — ні слова.

Перагортваем аб'ёмісты том метадычных пісьм і ўказанай бібліятэка атрымала за апошнія тры-чатыры гады. На адным з іх атрымліваем увагу. Гэта інструктыўна-метадычнае пісьмо на тэму «Як падрыхтаваць канферэнцыю чытачоў на мастацкаму твору». У адным абзацы тут гаворыцца: «Прадметам абмеркавання на канферэнцыі чытачоў павінны быць творы найбольш

надзейныя, актуальныя, якія раскрываюць жыццё савецкага грамадства». Далей — шматлікія парады і інструкцыі, як правесці з чытачамі шырокае абмеркаванне некаторага раманаў і апавесцей, а таксама кніг палітычнай, сельскагаспадарчай і тэхнічнай літаратуры.

Знаёміцца з гэтымі пісьмамі, і само напрашваецца пытанне: а хіба нашы драматургі, паэты і крытыкі не стварылі такіх «надзейных» і «актуальных» твораў, што іх абмяркуюць моўчкі?

Праўда, тут іншы раз пануе шануе: пасля правядзення тэматычных канферэнцый, напрыклад, на тэму «Па шляху да камунізму» металысты ракаменуюць выкарыстоўваць асобныя вершы для мастацкага чытання.

У папцы, якую разглядаем, ёсць і распрацоўка па 1955 год, які правесці літаратурны вечар, прысвечаны паўстагоддзю Пётруся Бровка. Але ўсё гэта складаецца толькі з літаратурнай выстаўкі твораў паэта, з лакада аб яго жыцці і творчасці і мастацкай часткі.

Нічога не скажам, літаратурны вечар — добрая справа. Толькі ён у большасці выпадкаў прысвечаны юбілейнай даце пісьменніка і носіць урачысты характар, а не адкрытую размову чытача аб асобных творах літаратуры. Добра хоць тое, што ў праграму вечара ўключаюцца для мастацкага чытання вершы. Гэта ў некаторай ступені садзейнічае прапагандзе паэзіі. Але-ж пельта заўсёды абмярковуюцца аднымі літаратурнымі вечарамі і зусім забываць на такую важную форму прапаганды паэзіі, як канферэнцыя чытачоў.

Запытаныя ў калгаснікаў сельскагаспадарчай арцелі імя Жданава Уздзенскага раёна, хто з іх не чытаў твораў беларускіх паэтаў. Ды вы, бадай, і не знойдзеце такіх. Калісьці тут таксама лічылі, што паэзія прызначана не для масавага чытача. А пачыналася не прапаганда зусім з прастай формы культуры-асветнай работы — калектывных чытак. У свой час удзельнікі мастацкай самадзейнасці Святаўскаўскай сельскай бібліятэкі вырашылі правесці ва ўсіх брыгадах сярод калгаснікаў чытку лепшых твораў беларускай паэзіі.

Вынікі працы «агітбрыгады паэзіі» можна было бачыць у відэадачкі: пах вечар у бібліятэцы не заставаў ніводнага зборніка, з якіх чыталіся хлебаробам вершы. У час калектывных чытак вершы можна было назіраць, як словы паэта глыбока краналі чытача сваёй сілай: выклікалі слёзы і смех, роздум аб будучым і ўспаміні аб мінулым.

Для прапаганды паэзіі сельская бібліятэка

тожа ўмела выкарыстоўвала і канцэрты самадзейных артыстаў. Той, хто веў праграму, заўсёды даваў прысутным кароткую анатацыю тэмы, з якой дакламатар павінен быў чытаць верш. Зусім не адчуваўся, што тут падлягаюць паэта на «стэлых» і «малых». Усе добрыя творы паэзіі заслугоўвалі павялічаны бібліятэкі і мелі права на сваю прапаганду.

Хоць на першай канферэнцыі па кнізе А. Кулашова «На сотай вярсеце» выступалі толькі аматары паэзіі, але і такое абмеркаванне тут адкрыла гэтую кніжку для масавага чытача, а праз яе — творчасць паэта ва ўсім аб'ёме.

Шкада, што Святаўскаўска сельская бібліятэка за апошні час перастала праводзіць канферэнцыі чытачоў па паэзіі, абмярковуючыся калектывнымі чыткамі, аглядамі навінак, ракамендацыйнымі спісамі літаратуры. Цяпер загадчыца сельскай бібліятэкі Валыціна Жыгалька разам са сваімі актывістамі рыхтуе літаратурную выстаўку «Пісьменнікі Уздзеншчыны» і абмеркаванне паэмы Пятра Глебікі «У тыя дні».

Выстаўкі, прысвечаныя творчасці сваіх пісьменнікаў-землякоў, можна знайсці сягоння ў многіх сельскіх бібліятэках Уздзенскага раёна. Нездарма-ж у даваенны час чалавеку, калі ён трапіўся родам з гэтых месцаў, людзі з другіх раёнаў заўважалі: «Можна пісьменнік? Бо ў вас там, куды ні зойдзем у хату, дык з-за кожнага коміна паэт або драматург выглядае». І сапраўды, з гэтага раёна выйшлі такія майстры мастацкага слова, як К. Крапіва, Ш. Трус, П. Глебка, І. Гурскі, А. Якімовіч, С. Баранавіч, А. Пальчэўскі, А. Бялевіч і інш.

Здавалася-б, што раённая бібліятэка будзе цэнтрам прапаганды паэтычнай творчасці не толькі сваіх землякоў, але і лепшых здыбчак беларускай паэзіі. На самай справе, як высветлілася, няма ні таго, ні другога: адчуваецца асунутасць увагі з боку бібліятэчных работнікаў да любога твора беларускага аўтара.

На першы погляд, работа загадчыцы перасоўнага фонда бібліятэкі Ганны Шімошка заслугоўвае увагі метадыстаў. Каб яны бліжэй пазнаёміліся з не прапай, дык абавязкова-б напісалі аб гэтым брашуру для перадачы вопыту работы. У трынаццаці бібліятэках-перасоўках, якія працуюць у калгасах і МТС раёна, ужо чапёрты раз у бягучым годзе маняцца кніжны фонд. А на трыць кніг, палітых чытачу на вёску, складаецца з твораў сельскагаспадарчай, навуковай і палітычнай літаратуры. Астатнія кнігі — мастацкія. У кожнай перасоўцы сёлета пабыла ад 90 да 150 кніг. Напрыклад, у вёскі Барышчы — 130, у вёскі Прусінава — 96, у Паграцінскай МТС — 121 кніга і г. д. Задаваць перасоўкам падарожжа ў калгасы актыўныя камсамольцы-агітатары з сярэдняй адукацыяй. Гэта яны па месцы працы хлебаробаў прапагандавалі атрыманыя з раённай бібліятэкі кнігі. Ганна Шімошка часта наведвае сваіх памочнікаў і сельскіх чытачоў. Пазнаёміўшыся з работай некаторах бібліятэка-перасоўкаў, мы звярнуліся да загадчыцы перасоўнага фонда:

— Чаму з 347 кніг, атрыманых сёлета бібліятэка-перасоўкамі ў калгасах «Шосты партызан», «Інтэрнацыяналі» і ў Паграцінскай МТС, няма ніводнага зборніка вершаў у беларускіх, ні рускіх паэтаў?

— Чаму з 347 кніг, атрыманых сёлета бібліятэка-перасоўкамі ў калгасах «Шосты партызан», «Інтэрнацыяналі» і ў Паграцінскай МТС, няма ніводнага зборніка вершаў у беларускіх, ні рускіх паэтаў?

— Чаму з 347 кніг, атрыманых сёлета бібліятэка-перасоўкамі ў калгасах «Шосты партызан», «Інтэрнацыяналі» і ў Паграцінскай МТС, няма ніводнага зборніка вершаў у беларускіх, ні рускіх паэтаў?

— Чаму з 347 кніг, атрыманых сёлета бібліятэка-перасоўкамі ў калгасах «Шосты партызан», «Інтэрнацыяналі» і ў Паграцінскай МТС, няма ніводнага зборніка вершаў у беларускіх, ні рускіх паэтаў?

— Чаму з 347 кніг, атрыманых сёлета бібліятэка-перасоўкамі ў калгасах «Шосты партызан», «Інтэрнацыяналі» і ў Паграцінскай МТС, няма ніводнага зборніка вершаў у беларускіх, ні рускіх паэтаў?

— Чаму з 347 кніг, атрыманых сёлета бібліятэка-перасоўкамі ў калгасах «Шосты партызан», «Інтэрнацыяналі» і ў Паграцінскай МТС, няма ніводнага зборніка вершаў у беларускіх, ні рускіх паэтаў?

— Чаму з 347 кніг, атрыманых сёлета бібліятэка-перасоўкамі ў калгасах «Шосты партызан», «Інтэрнацыяналі» і ў Паграцінскай МТС, няма ніводнага зборніка вершаў у беларускіх, ні рускіх паэтаў?

— Чаму з 347 кніг, атрыманых сёлета бібліятэка-перасоўкамі ў калгасах «Шосты партызан», «Інтэрнацыяналі» і ў Паграцінскай МТС, няма ніводнага зборніка вершаў у беларускіх, ні рускіх паэтаў?

Члены выканкома Галышкаўскага сельска-гавета дэпутатаў працоўных Пухавіцкага раёна часта абмярковуюць работу сваіх устаноў культуры.

На здымку: на пасаджэнні сельвыканкома слухаецца справадачка загадчыцы бібліятэкі Т. Каврацкай аб падрыхтоўцы да агляду культуры-асветных устаноў.

Фота Я. Печнікава.

Канцэртная хроніка

Артысты Беларускай дзяржаўнай эстрады часта гасці ў гарадскіх і сельскіх гледачоў рэспублікі. Канцэртныя брыгады выступаюць у рабочых клубах, на прадрывствах, у калгасах. Дзве эстрады брыгады на працягу тыдня выступалі ў фойе сталінскіх кінатэатраў «Цэнтральны» і «Перамога».

Эстрадная брыгада ў складзе адзіначцаў артыстаў гасціла ў Калінінградзе.

Для працоўных Мінска некалькі канцэртаў далі артысты Беларускага народнага хору. У клубе друкарні імя Сталіна выступілі жаночы вакальны актэ і танцавальная група.

Вялікі канцэрт з удзелам усяго калектыву хору адбыўся ў педагагічным інстытуце імя М. Горькага.

Ансамбль песні і танца Беларускай ваяеннай акругі робіць гастрольную паездку па Брэсцкай вобласці. Мастацкі калектыв наведвае некалькі раёнаў, даў два канцэрты ў абласным цэнтры. У праграме выступленняў — творы савецкіх і зарубажных аўтараў, рускіх кампазітараў, салдацкіх і жартуючых народных танцаў. Гледачы цёпла прымаюць артыстаў.

У Палацы культуры профсаюзаў Мінска праходзяць гастролі ансамбля песні і танца чыган. Канцэртная праграма гэтага калектыву рознастайная. У ёй народныя песні, старадаўнія рамансы, дуэты, сольныя і масавыя танцы.

Канцэрты ансамбля чыган абудзюцца таксама ў клубы аўтамашынага і трактарнага заводу, у некаторах раённых цэнтрах і гарадах Мінскай і Гродзенскай абласцей.

Новыя экспанаты Слуцкага музея

Нядаўна Слуцкі краязнаўчы музей папоўніўся новымі каштоўнымі экспанатамі. Сярод іх асабліва цікавыя мае сурэты, паднесеныя ў 1928 г. тав. Уласовічу — былому чапэцу, ураджэнцу вёскі Жыльскава Чырвонаслабодскага раёна, які памятна падарунаў у гонар дзесяцігоддзя Чырвонай Арміі. На сурэты ў цэнтры чырвонай зорка і партрэт М. В. Фрунзе. Навокал — эпізоды з гісторыі Чырвонай Арміі і Флоту, узяцце Уфы ў 1919 г., вызваленне Далёкага Усходу ад японскіх інтэрвентаў.

Не менш каштоўным экспанатам з'яўляецца перададзены музею башкамі Н. Д. Бяляко, камандзіра партызанскага атрада імя чатырнаццаці слухчых партызан, ордэна Айчынай вайны першай ступені, якім бестрашны камандзір быў узнагароджаны пасмяротна ў 1944 годзе.

Акрамя таго, набыта многа бытавых рэчэй сярэдняга XIX стагоддзя, якія адлюстроўваюць быт жыхароў вёскі Лучынка.

М. ВАСІЛЮК.

На вуліцы Леніна ў Мінску

Совет Міністраў БССР ператварыў Дзяржаўную карцінную галерэю ў Дзяржаўны мастацкі музей. На вуліцы Леніна ў Мінску для музея ўзведзены вялікі прапорны двухпавярховы будынак. Гэта будзе адно з лепшых у нашай краіне хвосцішчэ твораў мастацтва.

Тут ёсць зманастраіныя залы, бібліятэка, рэстаўрацыйная майстэрня, запанскі для захавання фонду жывапісу, графікі і скульптуры. Есць асобныя павільёны для мастацкіх выставак. Зманастраіна ўстанова для кандыдавання павятра і рэгулявання тэмпературы і вільготнасці. Створаны найлепшыя ўмовы для асветлення выстаўленых экспанатаў.

У музеі цяпер ствараюцца аддзелы: рускага і беларускага дэкарацыйнага, савецкага, заходняга і народнага прыкладнага мастацтва. У новай стаячнай экспазіцыі наведвальнікі ўбачаць, апрача ўжо вядомых ім твораў мастацтва, некаторыя карціны і скульптуры, якія да гэтага часу не паказваліся. Будзе закуплен рад новых работ.

Каштоўны дар Мастацкаму музею БССР

зрабілі Дзяржаўны Эрмітаж і Маскоўскі музей усходняй культуры. Яны перадаюць 125 твораў кітайскага прыкладнага мастацтва, пачынаючы з эпохі Цян і да нашых дзён.

У гэтай цікавай калекцыі ёсць фарфаровыя вазы, бляды, чашы, пасудзіна і трыножак для ахвярарышнішання, бляды ў форме хрызантамы, піяла з надпісам на санскрыцкай мове, розныя тканіны і вышывы, каробкі і жбаны, пакрытыя кітайскім лакам, вырабы з эмалі, жэло «Жу-І» з нефрыту і іншыя мастацкія камні, жывапісы на шоўку.

Вялікую каштоўнасць маюць граўоры на дрэве Цы Бай-шы, Ван Сюа-тао, Лі Хао-гоу, Чжан Ян-сі і іншых, лубкі, бронзавыя статуэткі бога багашы Намсарай, тыбэцкая фігура манджушры, мадэль вядомага варот Цян'яньмынь у Пекіне і творы сучаснага мастацтва.

Пры музеі ствараецца аддзел прапаганды вывучэння мастацтва. Ён будзе займацца арганізацыяй перасоўных выставак, лекцый, метадычнай работай.

(БЕЛТА).

М. СВЯКЛО.

М. СВЯКЛО.

«дружба» былі цэнтральнымі. Каму, як не дзеячам мастацтва, ведаць, якое ўздзеянне маюць паэтычныя словы і натхненія музыка, выразны плакат або скульптура для высокароднай справы збліжэння паміж народамі, умацавання ўзаемаўважэння. І як творчае спрыяцельне гэтай ідэі, на стадыёне гульчы ведачы хор галасоў, беларускай, азербайджанскай, кітайскай, іспанскай, нягерманскай мовах Гімн дэмакратычнай моладзі свету савецкага кампазітара Новакава на тэма «Савецкая паэзія». Разам з гэтымі на астрадзе гэтую песню спяваюць шматлікія тэатры на трыбунах.

Незвычайныя «зводны» хор артыстаў і іх слухачоў з'яўляюць сябе, і на астрадзе застаюцца ўдзельнікі Дзяржаўнага рускага народнага хору паўночнай песні па кіраўніцтвам А. Калачынай.

Больш чым трыццаць год існуе гэты калектыв. Яго непаўторнае мастацтва вельмі амаль ва ўсіх рэспубліках нашай Радзімы, у розных краінах за мяжой. Да VI Сусветнага фестывалю хор

вылучыў маладзёжную групу, якая спецыяльна рыхтавалася да ўдзелу ў гэтым вялікім свяде мазадаі. Як вядома, маладыя артысты рыхтаваліся не дарэмна: залаты медаль і дыплом першай ступені — востры вынік іх падрыхтоўкі.

І члены журы конкурсу зусім не памыліліся, калі так высока ацанілі маладых артыстаў, якія здзіўляюць багаццем пачуццяў і высокім майстэрствам выканання «Поўночнага карагода» ці жанравыя сены «Гуляне на беразе Белага мора», «Пасядзелачныя» ці «Маладзёжныя» частушкі або іншых нумараў праграмы.

Калі мастацтва Рашыды Бейбутова мае ўжо трыццаць штырых прыхільнікаў, якія знаёмы з таленавітым выкананнем па кінофільмах, радыёканцэртах, эстрадных выступленнях, грамафонных запісах, дык Дзяржаўны канцэртны ансамбль Азербайджана паўжа-ж кіраўніцтвам зусім малады творчы калектыв. Ён малады, але ён «зьяўляецца», бо сапраўды валодае эстрадным майстэрствам і пры гэтым захоўвае нацыянальны харак-

тар, мае індывідуальны творчы «почарк».

Уся музyczna праграма азербайджанскіх артыстаў пабудавана на спецыфічных інтанацыях і багатых рытмах нацы

У чым пуп загваздка?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Больш прэвай цікавасці, — такі быў адказ.

А між тым у кніжным фондзе гэтых бібліятэка-перасовак мы не знайшлі і прэацітных твораў беларускай аўтару, за выключэннем кнігі В. Лівенцава «Партызанскі край». Німа ніводнай кніжкі пісьменнікаў з Удзельніцтва ў бібліятэках-перасовак на радзіме Пятра Галебкі (калас імя Кірава), Алеся Якімовіча (калас імя Будзёнава) і інш. Калгаснікі з задавальненнем прычалі-б творы сваіх землякоў.

З 36 кніг мастацкай літаратуры, якія ўключаны ў рэкамендацыйны спіс раённай бібліятэкі, зусім адсутнічаюць творы беларускай пазіі і прозы, апрача адзінага зборніка аповяданняў Івана Шамякіна «Першае сплакненне».

На ўсе гэтыя заўвагі мы пачулі ўжо знаёмы нам адказ:

— Паазію ў нас самі бяруць, праўда, нямнога.

— І ў нашай вобласці не чуваць, каб праводзіліся такія канферэнцыі чытачоў, — прызначаць загадчык метадычнага кабінета Мінскай абласной бібліятэкі імя Пушкіна Г. Гаралік, калі мы расказалі яму аб становішчы з прапагандай пазіі ў некаторых бібліятэках рэспублікі. — Але мы штосці аб пазіі ў раёны паслалі...

І сапраўды, метадычны кабінет сёлета ў сувязі з 120-годдзем з дня смерці А. Пушкіна паслаў бібліятэкам рэкамендацыйны спіс твораў валакага рускага паэта, а ў сувязі з 75-годдзем з дня нараджэння Я. Пушкіна — агляда твораў народнага песняра.

Атрымаўшы, каб паэту заслужыць увагу бібліятэкі да сваёй творчасці, дык трэба па меншай меры быць класікам і абавязкова з юбілейным узростам не ніжэй 50 год.

Метадысты бібліятэчнай справы абавязаны заўважыць усё новае, перадавое ў рабоце з кнігай і яго абагульняць у сваіх працах. Мы звернуліся ў кабінет бібліятэказнаўства Дзяржаўнай бібліятэкі БССР імя Леніна з пазіей знайсці там апісанне вопыту прапаганды беларускай пазіі.

— Адкуль мы возьмем гэты вопыт, калі нідзе не чуваць, каб такая работа праводзілася, — сказала нам метадыст А. Мелемед.

Вядома, з нічога і будзе нічога. Вось у гэтым, нам думаецца, уся загваздка. Метадысты дасарабюць бібліятэчных работнікаў, што тыя не займаюцца прапагандай беларускай пазіі, у той час як бібліятэкары звальваюць усю віну на метадыстаў за адсутнасць інструкцый, як праводзіць такія мерапрыемствы. І атрымаўшы, што Іван Ківае на Пятра...

Чаму-б нашым метадыстам не шукаць і не распрацаваць новыя формы і метады прапаганды кнігі і рабці гэтае новае зда-

Поспехі брэсцкіх паліграфістаў

Цікавай была абласная нарада паліграфістаў Брэсцкай вобласці, прысвечаная вынікам сацыялістычнага спаборніцтва друкарняў за першае пюгаддзе і падрыхтоўцы да саракагоддзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Удзельнікі нарады — наборшчыкі, друкары, дырэктары прадпрыемстваў і рэдакцыйных работнікаў мелі магчымасць пазнаёміцца з выстаўкай прадукцыі раённых, гарадскіх і абласных друкарняў.

Вось група паліграфістаў цікавіцца паліграфічнымі вырабамі абласной друкарні, зробленымі для ўдзельнікаў VI Сусветнага фестывалю. А другая стоўпілася ля дошкі «Перадавікі сацыялістычнага спаборніцтва паліграфічных прадпрыемстваў вобласці». Сюды занесены 12 лепшых калектываў. Сярод іх — калектыў Пінскай гарадской друкарні, Лунінцкай раённай друкарні і інш. Удзельнікі нарады знаёмяцца з чаржамі і адмысламі рацыяналізатарскіх прапаганд, укараненых у друкарнях Брэсцкай вобласці, а таксама плакатамі, якія паказваюць вопыт механізацыі працэсу друкавання ў друкарнях Віцебскай і Гомельскай абласцей. Наблюдчыца Столінскай друкарні Валяціна Кміт падзялялася вопытам адначасовай вэрсткі двух папоса, а дырэктар гэтай друкарні тав. Лемяшукі расказаў, які эканамічны эфект даюць гэтыя ўдасканаленне. Калі раней на газеце (чатырохпапоснай)

ДАСЛЕДАВАННЕ АБАВЯЗВАЕ...

Літаратуразнаўца Сцяпан Майхровіч многа і пэўна працуе ў галіне вывучэння абаб'ягу беларускай літаратуры XIX стагоддзя. Ён выдзяляе даследаванні аб жыцці і творчасці Янкі Лучыны і В. Дуніна-Марцінкевіча, змясціў некалькі артыкулаў у часопісе «Поляны». Гэтыя матэрыялы ў дапоўненым, перагледжаным і даражанавым выглядзе склалі аснову новай кнігі С. Майхровіча «Нарысы беларускай літаратуры XIX стагоддзя».

Як і пярэдняе даследаванне С. Майхровіча, «Нарысы» вызначаюцца багаццем сабрагана фактычнага матэрыялу, імкненнем грунтоўна даследаваць і прасачыць літаратурны працэс гэтага важнага перыяду ў гісторыі грамадскай думкі Беларусі. Аўтар ідзе сваёй дарогаю — пераглядае і перааналізавае творчасць пасасобных пісьменнікаў, робіць цікавыя вывады і назіранні. Чытач знайдзе тут новае, зусім невядомае кі малавядомым мастацкім тэкстам, рэацыянальным матэрыялам, узятым з архіўных крыніц і польскага аўтара, цікавыя ўспаміны прыватных асоб і выказванні польскіх пісьменнікаў. Гэта якраз той матэрыял, што ўзбагачае і пашырае знешні працэс і творчасць В. Дуніна-Марцінкевіча, Ф. Багушэвіча, Ф. Талчюка, А. Гурцініча, А. Абухвіча.

Вялікае месца ў «Нарысах» адводзіць С. Майхровіч паказу працэсу станаўлення і развіцця крытычнага рэалізму ў беларускай літаратуры XIX стагоддзя, спынаюцца на сувязях беларускай літаратуры з рускай і Украінскай літаратурамі. Добра, што аўтар спрабуе даследаваць польска-беларускія літаратурныя сувязі — пытанне,

працавалі чатыры чалавекі, дык цяпер яе робяць тры. Павысіліся прадукцыйнасць працы наборшчыкаў і іх заробатная плата.

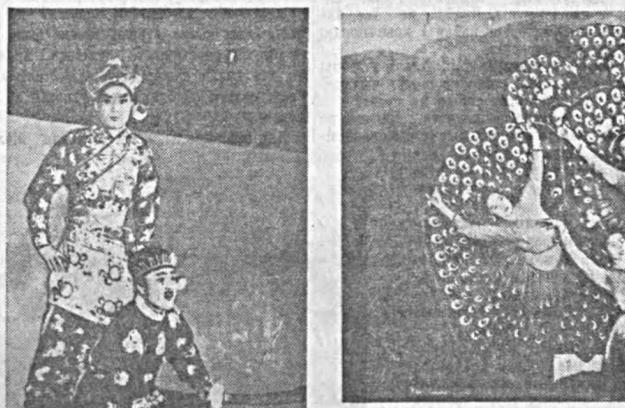
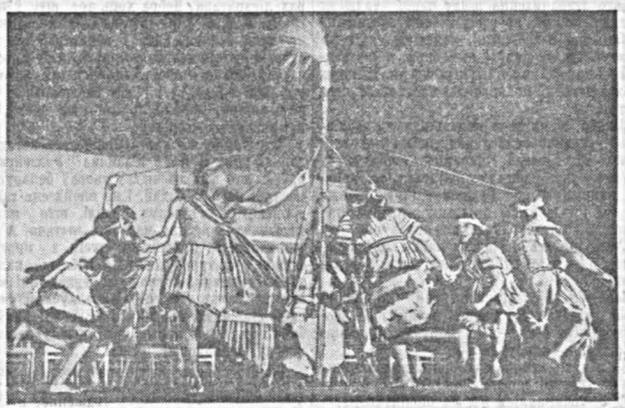
На нарадзе былі ўручаны пасведчанні аб занясенні ў Кнігу гонару абласнога ўпраўлення культуры і абкома саюза работнікаў культуры калектываў абласной друкарні імя Варашылава, Пінскай гарадской, Лунінцкай раённай, а таксама лепшых друкарняў Брэсцкай вобласці Д. Дайліды (Лунінец), І. Пруса (Столін), лепшых наборшчыкаў вобласці М. Марачук (Драгічын), Л. Шахрай (Лясны).

Друкарні Гарадзішчанскай і Іванаўскай друкарня Г. Малыцава і А. Туціца атрымалі дакументы аб прысваенні ім звання «Лепшы друкар Брэсцкай вобласці». Ганаровае званне «Лепшы наборшчык Брэсцкай вобласці» прысвоена І. Пахамовічу (Быдзев), В. Кміт (Столін), А. Кісялёву (Пружаны) і М. Сацюк (Маларыта). Ганаровыя граматы ўпраўлення культуры і абкома саюза за сумленную работу ў саветах друку атрымалі загадчыца аддзела пісьм. калектываў раённай газеты «Праца» А. Галыцкая і карэктар гэтай газеты В. Астапчук.

Паліграфісты вобласці план першага пюгаддзя перавыканалі па ўсіх паказчыках. План ліпеня таксама выкананы на 120 працэнтаў.

Я. РОЗБАШ.

ПЕСНІ І ТАНЦЫ РОЗНЫХ НАРОДАЎ

У Мінску на стадыёне «Дынамо» адбыўся вялікі канцэрт удзельнікаў VI Сусветнага фестывалю моладзі. На адмыслах: 1. Зводны хор удзельнікаў канцэрта спявае Гімн дэмакратычнай моладзі свету. 2. Удзельнікі Дзяржаўнага рускага народнага хору поўночнай песні выконваюць «Поўночныя карагоды». 3. Удзельнікі ансамбля «Калумбія» паказваюць старажытны індыйскі танец. 4. Сяна з кітайскай класічнай оперы «Сянь-Ча-Коу». 5. Дзяўчаты ансамбля моладзі Кітайскай Народнай Рэспублікі выконваюць «Танец паўліна».

Нашы лаўрэаты

На VI Сусветным фестывалю моладзі і студэнтаў у Маскве Беларусь выдзяліла лепшых прафесіянальных і самадзейных калектываў, а таксама групу салістаў. Усяго ў складзе беларускай дэлегацыі было 350 чалавек, з іх 275 чалавек — мастацкая група.

Сусветнаму фестывалю папярэднічалі ўсесаюзныя конкурсы асобных выканаўцаў і калектываў, дзе беларуская дэлегацыя паказала добрыя вынікі. У шасці калектываў, якіх удзельнічалі ў конкурсах, усе атрымалі званне лаўрэатаў.

Народны аркестр БССР (мастацкі кіраўнік І. Якімовіч) заваяваў званне лаўрэата 1-й ступені і залаты медаль, танцавальны калектыў працоўных рэзерваў БССР (мастацкі кіраўнік Н. Гурціч) заваяваў званне лаўрэата 2-й ступені і сярэбраны медаль. Хор студэнтаў горада Мінска (мастацкі кіраўнік Н. Корсак), хор вёскі Азершчына Рэчыцкага раёна (мастацкі кіраўнік Н. Сокалаў), танцавальны калектыў Народнага хору БССР (мастацкі кіраўнік Г. Штоўціч, балетмайстар П. Акуліна) і танцавальны калектыў Гомельскага Палаца культуры чыгуначнікаў (мастацкі кіраўнік А. Рыбальчыца) атрымалі званне лаўрэатаў ўсесаюзных конкурсаў 3-й ступені і бронзавыя медалі.

З ансамбляў і салістаў вылучыліся жаночы актёр Народнага хору БССР, чымбалісты В. Бурковіч і Н. Шмелькін, які атрымалі залатны медаль, вакалісты С. Гулевіч, С. Самсоў, артысты балету Н. Давыдзенка і В. Давыдаў, П. Прошка (балалайка) — сярэбраны медаль; артыстка балету А. Каряжкоўца — бронзавы медаль.

На Сусветным конкурсе, які праходзіў у перыяд фестывалю, жаночы вакальны актёр Народнага хору БССР заваяваў званне лаўрэата Сусветнага конкурсу і залаты медаль, чымбалісты В. Бурковіч — залаты медаль і Н. Шмелькін — сярэбраны, выканаўца народных беларускіх песень С. Гулевіч атрымала бронзавы медаль.

Такім чынам, усе ўдзельнікі Сусветнага конкурсу атрымалі званне лаўрэатаў і з'яўляюцца лаўрэатамі.

За перыяд фестывалю беларускай мастацкай дэлегацыі было дадзена звыш 40 канцэртаў на адкрытых эстрадах, на плошчах, у закрытых памяшканнях, на сустрэчах з замежнымі дэлегацыямі і на масавых мерапрыемствах.

Энтузіясты кіноабслугоўвання

У хлебаробаў Уваравіцкага раёна вялікай пазявай карыстаюцца кіномеханік З. Новікаў і яго памочнік М. Кудзьянаў. Гэтую пазяву яны заслужылі калатлівымі адносінамі да глядачоў. Пры дэмакратычнай кінаапаратуры ў іх заўсёды працуе бесперабойна, а паказ фільмаў праходзіць добра і якасна. Вось чаму кіномеханік Зіновій Новікаў штомесячна выконвае план на 135—140 працэнтаў.

Зараз паміж кіномеханікамі раёна разгарнулася сацыялістычнае спаборніцтва ў гонар саракагоддзя Савецкай улады. У гэтым спаборніцтве першынства трымае кіномеханік Новікаў. Толькі за ліпеня Новікаў і Кудзьянаў зрабілі 42 кіносеансы, выканаўшы план на 194 працэнтах.

С. ЗЯРКА.

Наша дэлегацыя сустракалася з прадстаўнікамі польскай дэлегацыі, дэлегацыяй Італіі, Ізраіля, Туніса, Вірмы, Кубы, Пойлона, з групай аўстрыйскіх камуністаў, з групай індыйскай дэлегацыі і інш.

Былі таксама арганізаваны сустрэчы з моладдзю Масквы. Мы выязжалі ў горад Валакаляск, дзе быў дадзены вялікі канцэрт. Усе сустрэчы адбываліся ў пэўнай таварыскай абстаноўцы.

Самым адказным выступленнем быў урачысты канцэрт-справядзата, які адбыўся ў театры імя Станіславаўскага і Няміровіча-Данчанкі. Канцэрт прайшоў з вялікім поспехам.

Беларуская дэлегацыя прымала актыўны ўдзел у многіх цікавых масавых мерапрыемствах. Так, на Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы было праведзена разувавіччэ беларускіх песень і танцаў. Народны хор БССР, танцавальны калектыў політэхнічнага інстытута і танцавальны калектыў працоўных рэзерваў БССР прымалі ўдзел у сваёй песні і танца.

У актаўры зале Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта адбыўся маладзёвы канцэрт студэнтаў, у якім прымалі ўдзел хор студэнтаў горада Мінска, вакальны актёр медыцынскага інстытута, танцавальны калектыў політэхнічнага інстытута.

У гэты-ж дзень у парку ЦДСА і ЦТСА было арганізавана свята дзяўчат. У ім удзельнічалі актёр медыцынскага інстытута і танцавальная група Народнага хору БССР.

У водным свяце прымалі ўдзел Народны хор БССР, танцавальны калектыў політэхнічнага інстытута і танцавальны калектыў працоўных рэзерваў. Танцавальны калектыў працоўных рэзерваў прымаў ўдзел у сваяе песні і танца.

Найбольш цікавым быў карнавал, які адбыўся ў парку ў Сакольніках, дзе кожная дэлегацыя была аддзелена пляцоўка для правядзення канцэртаў, гульняў, танцаў. Група нашай дэлегацыі прымала ўдзел у канцэртах лаўрэатаў ўсесаюзных і сусветных конкурсаў.

За перыяд фестывалю былі арганізаваны экскурсіі. Група беларускай дэлегацыі наведала музей Масквы, Крэмлём, Маўзалей. Многія з дэлегацый наведалі нацыянальныя канцэрты замежных талентаў.

Усе выступленні нашых юных талентаў прайшлі з вялікім поспехам.

Л. ЗАПОЛЬСКАЯ.

У калгасным клубе

Нядаўна ў калгасны клуб вёскі Сабалі Брагінскага раёна прыходзілі артысты Беларускай дзяржаўнай эстрады. У праграму іх канцэртаў былі ўключаны сатырычныя мантэжы, а таксама лірычныя песні, сатыра, гумар, акрабачныя эцюды. У выступленні прымалі ўдзел заслужаны артысты БССР Ю. Ароныч і А. Трыпель.

П. СТРЫБУК.

ПА СЛЯДАХ НЕАПУБЛІКАВАНЫХ ПІСЕМ

Чытач нашай газеты Ш. пісаў у лісце ў рэдакцыю аб нядабраўмленых адносінках да работы агразна сельскагаспадарчай імя Дзяржынскага Горацкага раёна Дзержэжова М. С. Як паведаміў рэдакцыі намеснік старшын Горацкага райвыканкома тав. Емяльянаў, факты, паддзялення ў лісце, адпавядаюць сапраўднасці. Дзержэжова М. С. вызвалены ад абавязкаў арганізацыі.

І. ВЕРАС.

У калгасным клубе

Нядаўна ў калгасны клуб вёскі Сабалі Брагінскага раёна прыходзілі артысты Беларускай дзяржаўнай эстрады. У праграму іх канцэртаў былі ўключаны сатырычныя мантэжы, а таксама лірычныя песні, сатыра, гумар, акрабачныя эцюды. У выступленні прымалі ўдзел заслужаны артысты БССР Ю. Ароныч і А. Трыпель.

П. СТРЫБУК.

У калгасным клубе

Нядаўна ў калгасны клуб вёскі Сабалі Брагінскага раёна прыходзілі артысты Беларускай дзяржаўнай эстрады. У праграму іх канцэртаў былі ўключаны сатырычныя мантэжы, а таксама лірычныя песні, сатыра, гумар, акрабачныя эцюды. У выступленні прымалі ўдзел заслужаны артысты БССР Ю. Ароныч і А. Трыпель.

П. СТРЫБУК.

У калгасным клубе

Нядаўна ў калгасны клуб вёскі Сабалі Брагінскага раёна прыходзілі артысты Беларускай дзяржаўнай эстрады. У праграму іх канцэртаў былі ўключаны сатырычныя мантэжы, а таксама лірычныя песні, сатыра, гумар, акрабачныя эцюды. У выступленні прымалі ўдзел заслужаны артысты БССР Ю. Ароныч і А. Трыпель.

П. СТРЫБУК.

ДЗЁННІК МАСТАЦТВА

Цыркавая клаунада

Дасціптан і вынаходлівае клаунада заўсёды знаходзілі шлях да сэрца глядача. Няма такіх «бальшчыкаў» і мастакоў цыркавага мастацтва, якія заста-ліся б абмяжываць да пострай сатыры, таленавітых пароды і трапінай імітацыі ўсіх нумароў.

Чудны прымём мінчанамі выступленню клаунаўскай групы Калядзіна выкліканы тым, што ўдзельнікі развіталіся па-

Выступленне заслужанага артыста РСФСР Н. Зола. Фото І. Салавейчыка.

казу валодаюць гэтымі якасцямі. І калі пароды на камбанат бытавога абслугоўвання насельніцтва не вельмі новае, хоць і выканана яна з сапраўдным гу-марам, іх сатырычнае смяроджанне наў-дальных баксёраў і сілавога атраццэння па-дазена таленавіта, ярка, з добрым гу-

стам. Гэтыя скетчы «без слоў» і панта-мімы — бясспрэчная ўдача комікаў.

Трапіная сатыра на бытавыя тэмы майстра карыкатуры Андрэева, а яго партнёрша з'яўляецца добрым камен-тарам малюнкаў артыста.

У імклівым тэмпе і выдатнай спартыў-най форме, спрыта і тэмпераментна выступваюць дэярты Маскоўскага фе-стывалю моладзі і студэнтаў, акрамя іх-скажун Фелюсава. Іх рухі лёгкія і зграбныя, а паловінае «калтаргале» выконваецца самым малым артыстам Піціным з бездакорнай дасканаласцю.

Высокі клас жыллёра «на перах» і выдатнае пацудзе баланас прэзман-стравай артыста Ушкіна. Мякка і пры-гожа праведзены малодзі артысткай Ва-бінскай гімнастычныя практыкаванні на трапезы пад купалам цырка. Такім-жа юнацтва запамал характэрна і свежае мастацтва жанглёра — выпускніка Ма-скоўскага цыркавога вучылішча Ю. Бі-рукова.

Добры эстэтычны густ, пластычнасць і дэкладнасныя формы паказалі майстры «жывой» скульптуры, «бронзавыя людзі» Шварман і Цішын.

Горшае уражанне робяць выступленні акрабата з батулам Якушова і павет-раных гімнастаў Казімірава. Усе прак-тыкаванні вядуцца акрабатам у не ха-рактэрна для гэтага жанра залаволен-наго тэмпе, а ў выкананні гімнастаў прыкметна празмерная напружанасць і аднастайнасць прыёмаў.

Асноўныя ў апаішнай праграме — га-стролі старэйшага і папулярнага дрэ-роўчыка М. Зола, які прэзманстраваў сваю «чыгунку» ў выкананні жылё. Многае тут нагадвае славеты дурацкі атраццэнне, мяккі і дасціпны гумар вы-датнага артыста, што сведчыць аб адна-ці традыцый дрэроўкі ў савецкім цырку. І разам з тым у золіцкім па-казе адчуваецца ўласны творчы «па-каз» — своеасаблівае тэатралізацыя атраццэння.

Цырк заканчвае свой летні сезон, і апаішная праграма з'яўляецца адной з найбольш удалых.

Н. АНДРЭЕНКА.

Дырэктар „на тэрыторыі“...

Цёплымі жывёнкамі вечарамі асёл-ва многалюдна ў гарадскіх парках Мін-ска. Жыхары горада стараюцца як ма-га лепш выкарыстаць лета, правесці вольны час бліжэй да прыроды, сярэд-шматгадовых дрэў і кветак.

Кожны з наведвальнікаў парку мо-жа знайсці тут патрэбнае для культур-нага адпачывання. Аматыры футбола за-лоўнілі месцы на стадыёне «Харчавік» і з цікавасцю сочаць за вострай ба-рацьбой паміж двума камандамі. Шы-ня чытальніцкай залы парусаецца толькі штавенным перагортваемым старонкам. Побач відаць постаці, схіленыя над шахматнымі дошкамі. З палюціў чуваць стук бильярдных шароў. Вялікая чарга стаіць ля касы каруселі і розных атрац-цэнняў. Але найбольшае колькасць на-ведвальнікаў збіраецца ля канцэртных эстрад. У нас ужо стала правіла, што ні адзін сапраўды добры вечар не аб-ходзіцца без канцэрта. Як-жа здаваль-нае музычны густ сваіх наведвальні-каў дырэктару парка імя Горкага?

Перад намі вялікая афіша масавых гулянняў на 17 і 18 жніўня ў парку імя Горкага. Сярэд розных мерапрыемстваў афіша аб'явае, што 17 жніўня ў 20 гадзін адбудзецца канцэрт артыстаў Беларэжэстра. Аднак раздзівузел парку ўвечар абвясціў, што замест вы-ступлення артыстаў эстрады ў 22 гадзі-ны адбудзецца канцэрт Беларэжэстра дэяржаўнага народнага хору. Слухачы неадвольна разыходзіцца, каб не пра-дзе гадзіны вярнуцца да эстрады. Але ні праз дзень, ні праз дзве з паловай гадзіны канцэрт не пачынаецца. Нарэш-це з рэпрадуктара чутца голас дыкта-ра: «З прычыны таго, што артысты не з'явіліся, канцэрт адмяняецца». Spra-ведныя знайсці дырэктара парка, але гэта аказалася справай не лёгкай, бо, па сло-вах супрацоўнікаў канторы, дырэктар знаходзіцца недзе «на тэрыторыі». Так у гэты вечар наведвальнікі парку паві-ны былі задольжаны хрыплым металіч-ным бразганнем магучых радыёэпра-дуктараў, якія разнісілі на ўвесь парк трэск і шыпенне зайграных да дыра-к патафонных пласцінак. Былі і танцы пад баян на цэнтральнай алеі, у час якіх стомлены масавік бяжоска паўтараў «Малычкі прыглашаюць дэвочак» або «Малычкі провожаюць дэвочак на свое месце».

Д. ЖУРАЎЛЕУ.

Робочыя пішучыя гісторыі прадпрыемстваў

Яшчэ Максім Горкі заклі-каў прыцягнуць рабочых, ін-жынерна-тэхнічных работнікаў да складання гісторыі за-воду, фабрык, дэпо, майстэ-рань. У нашы дні гэтая іка-ва творчая работа атрымала асабліва шырокі размах. Ра-бочыя шмат якіх прадпрыем-стваў Беларусі ахвотна ўзяліся за напісанне гісторыі сваіх родных фабрык і заводаў. У Мінску і іншых гарадах і ра-ёнах Беларусі ёсць нямала ста-рых вагоннарамонтных заводаў імя Масцікова, 75 год — ста-ва кабудуўніч завод імя Кірава, 50 год — завод імя Варашыла-ва, амаль 40 год — кандактар-скага фабрыка «Комунарка», Нішэцкі трамвай, які вядома старэйшы ў Савецкім Саюзе. Даўно працуе Добрушская папяровая фабрыка, дзесяці гадоў выпускае шкло і запал-кі Барысў. Матэрыялы для напісання гісторыі дастакова Яшчэ жыўныя рабочыя — удзель-нікі рэвалюцыі 1905 года, а ветэраны кастрычніцкіх па-дзей 1917 года ў нас шмат.

У Мінску напісанне гісторыі старэйшых прадпрыемстваў узначалі партыйныя аргані-зацы. Райкомы партыі пра-валялі наразы актыўна прадпры-емстваў. Бібліятэкам было дадзена заданне падабраць матэрыялы па гісторыі таго ці іншага завода: склаці кар-татзі, адшукаць у газетных падшыўках найбольш важныя і цікавыя артыкулы з гісторыі беларускай прамысловасці. Значную работу ў гэтай га-ліне правяла бібліятэка імя Горкага. Ёю складзена ціка-вае картатэка газетных матэ-рыялаў «Мінск за 40 год». У картатэцы шмат месца ўдзель-наму фабрыкам і заводам гора-да, іх стварэнню, развіццю і росту, тым памятным падзеям, якія адбыліся на прадпры-емствах Мінска за 40 год Со-ветскай улады. Знойдзена ў архівах Мінска і Мінска шмат каштоўных фотграфій. У Дзяржаўным архіве Каст-рычніцкай рэвалюцыі і соцыя-лістычнага будаўніцтва БССР захоўваюцца «Справы» шмат якіх фабрык і заводаў, пачы-наючы з першых год Савец-кай улады, а ў Дзяржаўным абласным архіве — дарэвалю-цыйныя матэрыялы. Усё гэта з'яўляецца каштоўным матэ-рыялам для аўтарства гісторыі беларускіх прамысловых пра-дпрыемстваў.

На мінскім станкабудуў-нічым заводзе імя Варашылава для напісання гісторыі завода выдзелены вялікі аўтарскі ка-лектыў. У яго ўваходзяць ста-рыя рабочыя, інжынеры, май-стры і шмат іншых работнікаў

«Літаратура і мастацтва» выходзіць два разы на тыдзень: у сераду і суботу.

АТ 02327

Баля бальніцы стаяла тоўстая душа-ватая ліпа. Яна была такая старая, што ледзь трымалася і, крыху схіліўшыся да будынка, мабыць, толькі чакала бурі, каб пад націскам ветру рынуцца на гэты будынак, зламаць і раструсціць яго.

Нямала навалініці бачыла старая ліпа, не адзін раз перуны бачі ў яе верхавіну, але яна ўсё вытрымала. І вось цяпер, прахмышны доўгі і цяжкі век, старая і крохкая, з выгніўшым нутром, яна спакой-на чакала смерці.

У густым галі і было безліч вароні-ных гнёздаў. Летам, калі дрэва пакрыва-лася лісцем, іх нельга было ўбачыць, але ўвосень не цешылі яны людзей вач-ці. Тады вароны абяцалі амаць кожна-му галіну старога дрэва, і іх галоднае карканне вымоліла з сабе і хворых, і тых, хто іх лчыў. Аднак гэта ні ў якой меры не адносілася да загадчыка бальніцы Ме-фодзія Паўлавіча. Ён заўсёды з замілаван-нем слухаў канцэрты варон.

— Я гуманіст! — часта гаварыў Ме-фодзі Паўлавіч. — Я люблю не толькі люд-зей, але і ўсё жывое. Прырода створана на радасць чалавеку.

Нельга было сумнявацца ў шчырасці яго слоў. Ён, як і мы, захапіўся і ма-тылямі, і кветкамі і, дарэчы, знаходзіў прыгажосць там, дзе другі не прыкмеціў-бы яе. Але больш за ўсё ён любіў старую ліпу. Кожны дзень можна было ўбачыць Мефодзія Паўлавіча на бальнічным ганку, калі ён, здаўшы галаву, глядаў на лі-павыя дрэва, пералічваю вароніныя гнё-зды і шчасліва ўсімхался.

— Я гуманіст, пры тым люблю прыро-ду, — паўтараў ён.

Былі і яшчэ любімыя словы ў Мефодзія Паўлавіча.

— Я не каменны! — часта гаварыў ён. Аднак гэтыя словы ў вуснах Мефодзія Паўлавіча кожны раз атрымлівалі новае адценне. Можна было разумець, што ён не каменны, каб не адчуваць прыгажос-ці, і ў сэрце таго, што ў яго не каменнае здароўе. У асобных выпадках была яго паўрада. Ён сапраўды быў не каменны.

Нікі круглы чалавечак з трыма па-бародкамі, з лўна прыкметным жывотам, Мефодзі Паўлавіч выглядаў бяскрыўдна. Вочы яго былі сінімі, ласкавымі, лосікі такі маленькі, што твар загадчыка бальніцы быў падобны на дзіцячы.

Не, нічога каменнага не было ў асобе Мефодзія Паўлавіча. Дзякуючы такім якасцям Мефодзі Паўлавіч пры першым знастве здаваўся вельмі мілым чалавекам. Калі ён прыняў бальніцу, то радаваўся ўвесь сельсовет. Усе захапіліся ім. От чалавек! Насадзіў цабе ў крэсла, пагутарыць ласкава, ласкава вышыша, ласці парадку. А калі малое ёсць у каласы, не пасаромеецца яго на рукі ўзяць. А за стол пасадзіць — ад чаркі не адмовіцца. Але нашто казаць, многа не п'е, адну стопку, сама больш дзве. Адным словам — чалавек што называецца!

Аднойчы летнім ранкам, пасля начно-га дзяжурства, Мефодзі Паўлавіч накіра-ваўся дамоў. Ён выйшаў на ганак і з замілаваннем зігнуў на ліпу. Пакрытая густым лісцем, абсыпаным бліскаччай ра-сой, магучая і раскідзістая, яна сапраў-

„ГУМАНІСТ“

Апавяданне

ды была прыгожая. Над ёй ужо кружылі-ся вароны. Сонца яшчэ толькі ўзайшло, і вядзены цень ад ліпы накрываў не толькі бальніцу і двор, але захапіў і частку вуліцы. Навокал было так ціха і хораша, што Мефодзі Паўлавіч аж кракатуў ад задавальнення. Стомлены пасля бясон-най ночы твар яго праясніўся, і на ім паявілася ласкавая ўсмішка. Ён забыў, што трэба ісці дамоў. Здаровы халадок ра-ніцы ўлі свежасць у яго істоту, ён нібы памаладаў.

Фермай сваёй любіўся, Мефодзі Паўлавіч? — раптам пацудуся з вуліцы грубы, крыху наשמелы голас.

Мефодзі Паўлавіч здрыгнуўся ад не-чакананні і ўбачыў калы варот бальніч-нага двара старшыню калгаса.

— Ах, Сямён Піліпавіч! Прырода ство-рала на радасць чалавеку! Зірніце, якое хараша, якая прыгажосць! Трэба быць патам, каб зразумець яе! — Ён сказаў гэ-тыя словы з неўдасцім для сябе інту-зізмам і паказаў ні то на ліпу, ні то на варон.

Старшыня — магучы чалавек, пра яко-га можна было сказаць, што ён менавіта каменны ў асобных адценнях гэтага сло-ва, непрыкметна ўсімхнуўся ў чорныя вус-ы і адказаў:

— А ты, Мефодзі Паўлавіч, загадай співаць гэтую сваю прыгажосць. Я хлопцаў прышло і сам прыду. Ёе трэба накіраваць так, каб упаў на двор. Ты са сваімі работнікамі не ўправішся.

— На што ёе пілаваць, Сямён Пілі-павіч? — спалохаўся Мефодзі Паўлавіч, і твар яго прыняў пакрыўджаны выраз.

— На тое, што пры першай навалі-цы яна зломіцца. Гэта можа адбыцца на-ват без наваліцы. На чым яна тры-маецца! А бачыш, куды яна схілілася? Як трымаецца на бальніцу, буда будзе.

— Што вы, Сямён Піліпавіч! Гэткая махіна! Ды яна ішчэ сто гадоў прастаніць і нас перажыве.

— У тым і справа, што махіна. Калі гэныя на будынак, то не толькі страху ды столь будынак, сцены патрушчыць. Баль-нічны будынак стары.

Мефодзі Паўлавіч неадвольна хмы-нуў і выразна накіраваў размову ў ін-шы бок.

— А вы куды ў такую рань? — запы-таў ён у старшыню.

— У пятаю брыгаду трэба з'ездзіць. А хлопцаў я прышло надворожам. Яны пакладуць тваю ліпу там, дзе трэба.

Старшыня некалі было стаяў і ўга-варваў дыяка-доктара. Сямён Піліпавіч даўно выразна співаў ліпу, бо баль-нічны будынак належаў калгасу, і лічыцца з дзівачкамі гэтага «гуманіста» было нельга, тым болей, што дрэва пагражала не толькі будынку, але і людзям, якія там ляжалі.

Сямён Піліпавіч ішоў да шафэра Васи, і неадступна яго не пакідала думка пра дырэктара. Сямён Піліпавіч не разумее гэта-га «гуманіста» і пакуль што не мог зраз-умець. Людзі хвалілі Мефодзія Паўлаві-ча, захапіліся ім, а Сямён Піліпавіч не любіў хвалёнага дырэктара і адчуваў, што не падобны нікому. Што, уласна, зрабіў гэны дырэктар, каго вылучыў? У бальніцу ён прымаў толькі грыпозных, лёгка прасту-джаных, з нарывам на рuce або назе. А калі здаралася сур'езных захворванняў, хоць-бы запаленне лёгкіх, то ён нават не аглядаў хворых: «У раённую бальніцу! У нас няма такіх матчымак, як у раёне. Можна загубіць чалавека, а я гуманіст і не магу дапусціць гэтага!» Што гэта та-кое? — дзіўніўся Сямён Піліпавіч. — Чалавек не ведае сваёй справы ці не верыць у свае сілы? Можна проста бачыць адказнасці, а можа гэты «гуманіст» чорствы, халодны чалавек, абмяжывае да чужога гора?

Вось гэтага Сямён Піліпавіч і не мог разгадаць.

Мефодзі Паўлавіча крыху ўсхвалява-лі словы Сямёна Піліпавіча адносна ліпы, аднак пасля чаркі спірту і смачнага снедана яны страцілі сваю вострыню. «Ёсць калі думаць старшыню пра ліпу! Скажаў ды забыў!» — сцідзіўся сабе дырэктар.

Спірт тым часам рабіў сваю справу, і вострой Мефодзі Паўлавіч зняўся вы-шэй нармальнага. Тады ён зусім забыўся і пра старшыню і пра ліпу. Лёг на ложка і заснуў.

Прачуўся ён позна. Сонца стаяла ніз-ка, цень стаў доўгім, на двары пахла ад-непа. Галава Мефодзія Паўлавіча была свежай, на думу было лёгка. Ён, як і звычайна, вырашыў паспаціраваць па ву-ліцы, зірнуць па сваю ліпу, палубавіцца варонамі. Ранішняй гутарка са старшыней зусім выскачыла з галавы. Але не паспеў

ён адчыніць дзверы, як у хату ўварваўся яго сын Віця.

— Тата! — захапіўся ад узбуджэн-ня, сказаў ён. — А ліпу спілавалі!

— Што? — крыкнуў Мефодзі Паўлавіч, адчуў, што сэрца яго аблілося крывёй і падкасілася ногі.

— Ліпу спілавалі! Каб вы зірнулі, гата, смех адзін. Варанаты павыпадаў з гнёздаў, некаторыя пабіліся, а некаторыя жыўны скачучы па двары.

Мефодзі Паўлавіч у знямоце сеў на канапу.

— А ліпа, як грывнецца, увесь двор заняла... Як бахнулася, дык аж загула зямля.

— Хто спілаваў? — голас Мефодзія Паўлавіча стаў раптам мужным і пёр-дым.

— Варанаты! — крыкнуў Мефодзі Паўлавіч. — Прывіні мне кош.

Сын неадвольна глядзеў на бацьку; нарэшце зразумець, што ад яго патрабу-ецца, і прынес вядзены кош. Мефодзі Паўлавіч узяў яго і рачучай хадою накі-раваўся ў бальніцу.

Тое, што ён убачыў тут, прымусіла сціснуць яго чужае сэрца. Яго прыга-жосць, яго старая ліпа ляжала на баль-нічным двары. Калы дзесятка хлопцаў з сакерамі ў руках абскілі галлі і суці. Калы іх круціўся фельчар Міша і стаяў Сямён Піліпавіч. Мефодзі Паўлавіч накі-раваўся проста да яго.

— Вандаль і гуны! — пачаў ён спакой-на, без усякай прамовы, — знішчалі ўсё на сваім шляху. Пасля іх заставаўся голая пустыня. Што вы нарабілі? Я не камен-ны! — крыкнуў ён.

— Сунакойцеся, Мефодзі Паўлавіч. Я вас напярэджаў, што ліпу мы спілаем, што ёе даўно трэба было спілаваць, бо яна можа сама зваліцца, пры гэтым на бальніцу. І васьмі вы не спілавалі.

— Я вам не даваў згоды! — залеманта-ваў Мефодзі Паўлавіч.

— Я і не прасіў вашай згоды. Бальні-ца — калгасны будынак, стаіць на калгас-най зямлі, значыць і ліпа калгасная.

— Ага! — з горкай іроніяй прамовіў Мефодзі Паўлавіч. — А вы не падумалі, што гэтыя людзінае дрэва цешыла позір-кі хворых, яно дапамагала ім хутчэй па-праўляцца... Вы не падумалі, — Мефодзі Паўлавіч пачаў зноў распываць ся-бе, — аб васьмі гэтых няшчасных птуш-нятах! Вы!... Хто вам дазвё...

Мефодзі Паўлавіч не скончыў. Ён ха-піўся рукою за грудзі. Вядзены рыжы кош вышмыгнуў з кустоў бэзу, схаліў адно вараніне і, як куля, памачыўся на вулі-цу. Мефодзі Паўлавіч памкнуўся за ім, але дражэнік знік.

— Варанцы! — прамовіў Мефодзі Паўлавіч і пачаў на карачках поўзаць па зямлі і збіраць жывых варанят. Ён ачу-ратна і асцорожна складаў іх у свой кош. Усе прысутныя глядзелі на яго са здзіў-леннем, нават Сямён Піліпавіч адчуваў сабе нікавата. Толькі твар фельчара Мі-шы перакасіла хваравітая злосная ўсміш-ка.

Нарэшце Мефодзі Паўлавіч выканаў свой высокародны абавязак. На зямлі ва-лялася толькі мёртвыя птушаняты.

— Гэтых, — ён узяў кош, — выга-дую, на зло ўсім варанам! — і гарнаві-вай паходкай пайшоў са двара.

Пасля яго адыходу ва ўсіх былі сапса-ваны настроі. Фельчар Міша злосна пла-нуў і пайшоў у памяшканне.

Прайшоў тыдзень, і Мефодзі Паўла-віч зноў выйшаў на ганак пасля начнога дзяжурства. Першым пачуўся ў яго вочы пень старога ліпы, але Мефодзі Паўлавіч зігнуў на яго роўнадушна. Уласна, ужо назаўтра ў душы Мефодзія Паўлавіча не засталася і следу ад старога ліпы. Ён вельмі хутка забыў сваю любімую і сваіх варанят. З варанятамі справа адбылася больш трагічная. Рыжы кош (шмалы, ён аказаўся ўласным катом Мефодзія Паў-лавіча) пасцягаў іх за адну ноч. Трэба думаць, што ў яго былі госці, бо адзін ён не змог-бы знішчыць столькі здабычы.

І зноў-жа, як і тыдзень наад, пасля смачнага снедана Мефодзі Паўлавіч лёг спаць, наказаўшы жонцы, каб не будзіла яго ні пры якіх абставінах. Але не па-спеў ён заснуць, як прышліся падымца-цца з ложка. Жонка трэсла яго за плачо, — Уставай, у бальніцу клічуць, — ска-зала яна.

— Я не каменны! — Я не каменны! — Ціха, — сказала жонка. — Сам стар-шыня тут. Хворую прывёў у бальніцу і на машыне па цабе прыехаў.

...Хворая была маладая жанчына. Яна ляжала ў палате на ложку. Твар яе быў белы, з завостреным носам і паспелымі губамі. Калы яе з бездапаможным выглад-дам стаяў фельчар Міша, малады хлопец, які нядаўна скончыў медвучылішча, а по-руч — муж хворай, спалоханы мужчына гадоў трыццаці.

— У яе, Мефодзі Паўлавіч, кроў! — паведміў Міша.

— Абогт! — віглівым голасам закры-чаў Мефодзі Паўлавіч.

— Яна, дыктар, дапамагла мне мех на машыну напхняць. Зерне ў мяні ад-праўлялі... — паспрабаваў растлумачыць муж хворай.

— У вас не пытаюць! Хто вас пусціў у палату? Вон адсюль! — голас Мефодзія Паўлавіча быў упэўнены і мужны, голас начальніка.

— Дык, дыктар... — Маўчыце! Абогты не мая справа. Дзе акушэрка? — запятаў ён у Мішу.

— Яна прымае роды ў Алены Якубо-вай, — адказаў фельчар. — Роды цяжкі, ды вы і самі гэта ведаеце.

— Замаўчыце, малакасці! — адрэзаў Мефодзі Паўлавіч.

Потым ён важна павярнуўся да мужа хворай жанчыны і загадаў:

— Вязіце ў раённую бальніцу! Я не каменны!

— Доктар... да раёна дваццаць кіло-метраў... Хоць і на машыне, але-ж рас-трэсе... Ды крыўі колкі!...

— Не мая справа! Я не каменны!

Сямён Піліпавіч слухаў і не верыў сва-ім вуснам. Адкуль паявіўся гэты надзьму-ты самаупэўнены індый? Ён успомніў, як гэтая бурклявая асоба поўзала па зямлі, падбіраючы варанят, і яму стала агітна.

— Васі! — тукнуў ён. — Вязі хворую ў раён. — І як мага хутчэй!

Мужчыны занеслі хворую ў машыну.

— Сцяпан! — сказаў Сямён Піліпавіч мужу хворай. — Ты пабудзеш там, пакуль жонка не стане лепш. У выпадку чаго звані, выклічам самалёт!...

Машына ірванулася ўперад і знікла за параватам. Сямён Піліпавіч зігнуў на пень старога ліпы і шпаркімі крокамі пайшоў ад бальніцы.

«Цяпер я разгадаў цабе, «гуманіст»! — думаў ён, і ад абурэння ў яго спіскаліся кулаккі. — Ты любіш людзей і ўсё жывое?.. Лжэш, нягоднік! Ты любіўся дрэвам, якое трэба прыбраць, бо яно небяспеч-нае, ты захапіўся варанамі і іх кар-каннем? Не веру! Ты і на гэта не здоле-ны, шмалы! Ты нічога і нікога не любіў і не любіш, прытвараючы гэтакі. Ты любіш толькі сабе, і ў душы твай пуста, як і ў галаве... Адкуль бяруцца такія

людзі, чаму мы дазваляем ім жыць сярэд нас, дэварам і ім сваё здароўе і часам жыццё?..

І тут Сямён Піліпавіч сцікнуўся, нібы саслупы наляцеў на каменны слуп. «А ты? — запятаў ён сам у сябе. — Што зра-біў сёння ты? Ші сказаў ты сваё слова, ці паставіў на месца мярэтніка, ці асудзіў яго? Не, ты толькі слухаў і нагля-даў і, па сутнасці, згадаўся з ім?..»